

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PRANEŠĖJŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. XIII-
804 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-21-559, 21-560; TAIS NR.: 21-20656, 21-20655(2))

2021-05-20 Nr. NV-1071

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį Lietuvos Respublikos įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šiuos siūlymus:

1. Atsižvelgiant į tai, kad *pranešėju* gali būti pripažįstamas Projekto 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas asmuo, atitinkamai turėtų būti tikslinama minėto straipsnio 8 dalyje teikiama nuoroda, t. y. vietoje nuorodos į 2 straipsnio 1 dalį, teikti nuorodą į šio straipsnio 2 dalį ir dėstyti taip „*šio straipsnio 2 dalyje*“.

2. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 2 straipsnio 7 dalyje yra įtvirtinti konkretūs požymiai, kuriuos turi atitikti *pažeidimas*, ir siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūlytina šiuo aspektu tikslinti minėto straipsnio 9 dalį pateikiant nuorodą į konkrečią įstatymo straipsnio dalį, t. y. vietoje žodžių „*atitinkantį šiame įstatyme nustatytus požymius*“ įrašyti „*atitinkantį šio straipsnio 7 dalyje nustatytus požymius*“.

3. Siekiant teisės akto nuostatų sistemiškumo bei teisinio aiškumo, siūlytina tikslinti Projekto 2 straipsnio 11 dalyje nurodytos sąvokos apibrėžtį to paties straipsnio 3 dalies kontekste.

4. Įvertinus tai, kad *Informaciją apie pažeidimą* gali pateikti ir tas asmuo, kurio dar nesieja darbo ar kiti teisiniai santykiai (pavyzdžiui, asmuo informaciją sužino įdarbinimo ar kitų ikisutartinių santykių metu), siūlytina tikslinti Projekto 4 straipsnio 4 dalies 7 punktą ir vietoje žodžio „*nebesieja*“ nurodyti „*nesieja*“, kuris apimtų tiek asmenis kurių dar nesieja, tiek asmenis kurių jau nebesieja su įstaiga jokie teisiniai santykiai.

5. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina apsvarstyti galimybę tikslinti Projekto 4 straipsnio 10 dalį, nurodant laike apibrėžtą terminą, per kurį *viešai informaciją apie pažeidimą pateikęs asmuo, siekdamas gauti šiame įstatyme nustatytas pranešėjams taikomas garantijas, su prašymu turi kreiptis į kompetentingą instituciją*, (pavyzdžiui *ne vėliau, kaip per <...>*). Manytina, toks terminas reikalingas siekiant kuo skubiau ir efektyviau minėtiems asmenims pradėti taikyti numatytas garantijas.

6. Atsižvelgiant į tai, kad Projekto 2 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta *informaciją apie pažeidimą pateikiančio asmens* sąvoka bei siekiant teisės akto nuoseklumo, siūlytina tikslinti Projekto 5 straipsnio 1 dalies 10 punktą ir vietoje sąvokos *asmenims, pateikusiems informaciją apie pažeidimus*, naudoti jau minėtą Projekte įtvirtintą sąvoką arba apsvarstyti galimybę atitinkamai ją tikslinti. Atitinkamai šiuo aspektu siūlytina tikslinti ir Projekto 6 straipsnio 5, 6 dalis, 9 straipsnio 6 dalį bei 11 straipsnio 3 dalį.

7. Teisės technikos aspektu tikslintina Projekto 6 straipsnio 3 dalis, vietoje „*Lietuvos teisės aktus*“ įrašant „*Lietuvos Respublikos teisės aktus*“.

8. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, siūlytina apsvarstyti galimybę tikslinti Projekto 6 straipsnio 2 ir 3 dalį kartu su terminu „*nedelsdama*“ nurodyti ir šį terminą apibūdinantį galimą maksimalų dienų skaičių (pavyzdžiui, *nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 2 darbo dienas*), taipogi patikslinti, koku būdu apie priimtą sprendimą yra pranešama. Atitinkamai siūlytina tikslinti ir šio

straipsnio 6 dalį, 7 dalies 2 punktą bei 8 dalį.

9. Įvertinus Projekto 6 straipsnio 11 dalį, kurioje nustatoma, kad *Kompetentinga institucija gali priimti sprendimą dėl pranešėjo statuso panaikinimo, jei <...>*, lieka neaišku kas, koku būdu ir per kiek laiko yra informuojamas apie priimtą sprendimą bei kokias galimas pasekmes sukelia toks sprendimas. Todėl siekiant išvengti galimo nuostatų praktinio taikymo problemų, siūlytina Projekto 6 straipsnį papildyti minėtais aspektais.

10. Projekto 10 straipsnio 3 dalis numato, jog yra *draudžiama daryti neigiamą poveikį ir informaciją apie pažeidimą pateikusio asmens šeimos nariams, giminaičiams* ir pan., tačiau lieka neaišku, ar šios apsaugos priemonės taikomos ir *pranešėjo* šeimos nariams, todėl siūlytina atitinkamai tikslinti Projekto nuostatas.

11. Projekto 15 straipsnio nuostatos numato, kad *pranešėjas, dalyvavęs darant pažeidimus ir apie tai šio įstatymo nustatyta tvarka pranešęs kompetentingai institucijai, teisės aktų nustatyta tvarka gali būti atleidžiamas nuo atsakomybės už dalyvavimą darant šiuos pažeidimus*, tačiau kyla klausimas ar toks atleidimas nuo atsakomybės gali būti taikomas ir tuo atveju, jei pranešėjas dalyvaudamas darant pažeidimus tiesioginiais savo veiksmais sukėlė didelius materialinius nuostolius įstaigai ar net valstybei. Nei galiojantis teisinis reguliavimas nei Projektas šio teisinės atsakomybės klausimo nereglamentuoja, ko pasekoje, priėmus Pranešėjų apsaugos įstatymą, gali iškilti šių nuostatų praktinio taikymo problemų.

12. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas nustato galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą – teisinio reguliavimo taikymo ir veikimo vertinimą, kurio pagrindu vykdomas teisinio reguliavimo tobulinimas, priimami veiksmingi sprendimai. Toks vertinimas atliekamas, kai peržiūros nuostata įtraukiama į įstatymą vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 24 straipsnyje nustatytais atvejais (reglamentuojami iki tol nereglamentuoti visuomeniniai santykiai, nustatoma didelė teisinio reguliavimo įtaka tam tikrai teisinio reguliavimo sričiai, asmenims ar jų grupėms, kitais atvejais, kai nustatomas poreikis). Įvertinus tai, siūlytina apsvarstyti galimybę į Projektą įtraukti *ex post* peržiūros nuostatą, numatant atlikti reguliavimo taikymo ir veikimo *ex post* vertinimą, nes manytina, kad vertinimo poreikis, be kita ko, aktualus ir *informaciją apie pažeidimą pateikiančio asmens* bei *pranešėjo* teisinės apsaugos kontekste.

13. Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 33 punktą rengėjas, nesutinkantis su išvada teikiančių subjektų pateiktomis pastabomis ir pasiūlymais, organizuoja suinteresuotų institucijų pasitarimą, jeigu nesutarimų pašalinti nepavyksta kitais būdais. Tačiau teikime Vyriausybei nenurodyta, kad nesutarimus buvo bandyta pašalinti kitais būdais (pavyzdžiui, pakartotinai Projektą pateikiant derinti darbo tvarka) ir organizuotas minėtas pasitarimas. Atsižvelgdami į tai, manome, kad prieš svarstant Projektą Vyriausybėje turėtų būti tinkamai įgyvendinta minėta Vyriausybės darbo reglamento 33 punkto nuostata.

Teisės grupės patarėja

Elena Ražanskienė

